

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Kompetencje Straży Leśnej

Straż Leśna - Zarys powojennej historii formacji

- 1944-1946 Batalion Ochrony Lasu Wojska Polskiego
- 1946-1991 Straż Leśna – sformowana na podstawie dekretu z dnia 5 lipca 1946 r.
- Od 1 stycznia 1992 r. do chwili obecnej – Straż Leśna utworzona na podstawie art. 47 ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r.

Struktura organizacyjna Straży Leśnej

- Główny Inspektor Straży Leśnej – podporządkowany bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych
- inspektorzy Straży Leśnej – na poziomie regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, podporządkowani ich dyrektorom
- komendanci posterunków Straży Leśnej – w każdym z 430 nadleśnictw, podporządkowani nadleśniczym

Strażnik leśny – źródła uprawnień

- Strażnicy leśni są adresatami artykułów 298 § 1 zdanie drugie i 312 pkt 2) k.p.k., które w wypadkach wskazanych w ustawie przyznają uprawnienia Policji odnośnie prowadzenia postępowania przygotowawczego „innym organom”.
- Nie zaliczają się jednak do kręgu podmiotów wskazanych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości, wydanym na podstawie art.325d k.p.k.
- Strażnicy leśni uprawnienia swoje wywodzą wprost z ustawy szczególnej tj. ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. a konkretnie z art. 47 ust 2.

Kompetencje ogólne

- Zgodnie z art. 45 ust 1. ustawy o lasach

W Lasach Państwowych tworzy się Służbę Leśną. Do Służby Leśnej zalicza się pracowników zajmujących się: pkt 3) zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego i ochrony przyrody oraz wykonywaniem innych zadań w zakresie ochrony mienia;

- Art. 47. 1. W Lasach Państwowych tworzy się Straż Leśną. Zadania, o których mowa w art. 45 ust. 1 pkt 3, wykonywane są przez strażników leśnych zaliczanych do Służby Leśnej

Uprawnienia procesowe – art. 47 ustęp 2 ustawy o lasach

- **prorowadzenie dochodzeń oraz wnoszenie i popieranie aktów oskarżenia**, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drzewo lub drewno pochodzące z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa
- **przeszukiwanie pomieszczeń i innych miejsc**, w przypadkach uzasadnionego podejrzenia o popełnienie przestępstwa, na zasadach określonych w kodeksie postępowania karnego,
- **odbierania za pokwitowaniem przedmiotów** pochodzących z przestępstwa lub wykroczenia oraz narzędzi i środków służących do ich popełnienia;

Uprawnienia procesowe

- prowadzenie postępowań w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach przed *kolegium do spraw wykroczeń* w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia środków zaskarżania do sądów rejonowych od rozstrzygnięć *kolegium* w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego
- ujęcie na gorącym uczynku sprawcy przestępstwa lub wykroczenia albo w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa oraz jego doprowadzenia do Policji;
- nakładanie oraz pobieranie grzywien, w drodze mandatu karnego, w sprawach i w zakresie określonych odrębnymi przepisami;

Kompetencje pomocnicze strażników leśnych

- legitymowanie osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia, jak również świadków przestępstwa lub wykroczenia,
- zatrzymywanie i dokonywanie kontroli środków transportu na obszarach leśnych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie,
- noszenie broni palnej długiej i krótkiej, kajdanek zakładanych na ręce, pałki służbowej, ręcznego miotacza substancji obездwładniających oraz przedmiotów przeznaczonych do obездwładniania osób za pomocą energii elektrycznej,

c.d. kompetencje pomocnicze strażników leśnych

- żądanie niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, zwracania się o taką pomoc do jednostek gospodarczych, organizacji społecznych, jak również w nagłych przypadkach do każdego obywatela o udzielenie doraźnej pomocy, na zasadach określonych w ustawie o Policji.
- dokonywanie kontroli podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem i przetwarzaniem drewna i innych produktów leśnych, w celu sprawdzania legalności pochodzenia surowców drzewnych i innych produktów leśnych.

Uprawnienia pochodne – nadane art. 47 ust. 8 ustawy o lasach

- Strażnikowi leśnemu wykonującemu obowiązki służbowe na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa zarządzanych przez Lasy Państwowe przysługują uprawnienia określone odrębnymi przepisami odnoszącymi się do:
  - 1) Państwowej Straży Łowieckiej – w zakresie zwalczania kłusownictwa;
  - 2) *Straży Ochrony Przyrody* – w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody
  - 3) Państwowej Straży Rybackiej – w zakresie kontroli legalności dokonywania połowu.

Stanowiska w LP z uprawnieniami strażnika leśnego

- Zgodnie z art. 48 ustawy o lasach uprawnienia strażnika leśnego w zakresie zwalczania szkodnictwa leśnego, o których mowa w art. 47 ust. 2 pkt 1–8 i 10 oraz w ust. 8 przysługują nadleśniczemu, zastępcy nadleśniczego oraz inżynierowi nadzoru, leśniczemu i podleśniczemu.

Praktyka działań Straży Leśnej w postępowaniu karnym.

- W dochodzeniach prowadzonych przez strażników leśnych przedmiotem przestępstwa może być wyłącznie drzewo lub drewno pochodzące z lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa oraz zwierzyna łowna – gdy czynu dokonano na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa zarządzanych przez Lasy Państwowe
- W praktyce ogranicza to katalog przestępstw do następujących artykułów kodeksu karnego: 278, 279, 284, 288, 290, 291, 292 oraz artykułów 52-53 ustawy prawo łowieckie

Postępowanie sądowe.

- Strażnik leśny uprawniony jest do samodzielnego sporządzenia i wniesienia aktu oskarżenia oraz do popierania go przed sądem w charakterze szczególnego oskarżyciela publicznego.
- Zgodnie z art. 325i § 3 k.p.k. przysługują mu także uprawnienia prokuratora określone w art. 335, art. 336 i art. 387 § 2 k.p.k.
- Strażnik leśny ma prawo sporządzić i wnieść apelację od wyroku sądu I instancji. Przepis art. 450 § 1 k.p.k., zobowiązujący do udziału w rozprawie apelacyjnej prokuratora, w praktyce wyklucza z niej strażnika leśnego.

Szkodnictwo leśne - definicja

- Brak definicji legalnej szkodnictwa leśnego, najogólniej jest ono określane jako bezprawne korzystanie z lasu.
- Rozdział XIX kodeksu wykroczeń zatytułowany „Szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe” nie obejmuje wszystkich wykroczeń wyczerpujących znamiona szkodnictwa leśnego np. poza nim pozostają wykroczenia kwalifikowane z art. 82 (nieostrożne obchodzenie się z ogniem) lub 120 (wyrąb i kradzież drzewa w cudzym lesie)

Wykroczenia – role procesowe strażników leśnych

- Świadek
- Organ prowadzący postępowanie mandatowe – art. 95 k.p.w. w związku z art. 47 ust 2 pkt 2)
- Organ prowadzący czynności wyjaśniające – art. 47 ust 2 pkt 8)
- Oskarżyciel publiczny – art. 17 § 1 k.p.w w związku z art. 47 ust 2 pkt 8)
- Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego – art. 30 § 1 k.p.w

Tzw „Stroisz” – art. 148 § 1 k.w. czy...

- Art. 148. § 1. Kto:
- 1) dokonuje w nienależącym do niego lesie wyrębu gałęzi, korzeni lub krzewów, niszczy je lub uszkadza albo karczuje pniaki,
- 2) zabiera z nienależącego do niego lasu wyrąbane gałęzie, korzenie lub krzewy albo wykarczowane pniaki, podlega karze grzywny
- Możliwość kwalifikacji prawnej w zbiegu z artykułami:
- 181 k.k., 278 k.k., 288 k.k.
- Kontrowersyjne uchwały Sądu Najwyższego
- (V KZP 17/89 i I KZP 17/93)

- Strażnik leśny nie jest funkcjonariuszem publicznym.
- **Art. 46. 1.** Pracownicy Służby Leśnej przy wykonywaniu czynności służbowych korzystają z ochrony prawnej, przewidzianej w przepisach prawa karnego dla funkcjonariuszy publicznych,
- Por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2004 r., Izba Karna IV KK 126/04

Zatrzymanie osoby

- Ustęp 3 art. 47 ustawy o lasach brzmi:
- W przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–3, 8 i 10–14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1834), strażnik leśny może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.
- Art. 11 pkt 10) ujęcia osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;
- Art. 11 pkt 11) zatrzymania osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Nadleśnictwo Garwolin
Miętne, ul. Główna 3
08-400 Garwolin
garwolin@warszawa.lasy.gov.pl
tel. +48 25 684 11 40 lub 58,
fax +48 25 684 11 59

---

www.lasy.gov.pl